

trötthet, möda, arbete, hunger, törst, o. s. v.). *Färdig alt u.*, nära att duka under. — *U-ven*, part. pass. *U. fästning. U-elt hopp. Det u-fna medlet. En u. fråga.* — Säges äfv. för v. dep. och betyder då: Alldeles uttömd till sina krafter. *U. af trötthet. Jag är alldeles u.*

UPPGIFVÄNDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom något uppgifves. *U. af ett högt rop. En fästnings u. U. af medel, utvägar. En frågas u. Egendoms u.*

UPPGIGA, v. a. 1. Se *Giga*.

UPPGILLRA, v. a. 1. Uppsätta till giller. *U. en bössa*, gillra en laddad bössa så, att den af sig sjelf aflossas, då ett djur kommer den tillräckligt nära. — Äfv. *Gillra upp.* — *Uppgillrande*, n. 4. o. *Uppgillring*, f. 2.

UPPGLÖDGA, v. a. 1. Göra alldeles glödande. — Äfv. *Glödga upp.* — *Uppglödgande*, n. 4. o. *Uppglödgning*, f. 2.

UPPGNIDA, v. a. 5. (böjes som *Gnida*) Gnida alldeles jemn, genom gnidning väl bana. o. s. v. *Vägen är väl u-den.* — Äfv. *Gnida upp.* — *Uppgnidande*, n. 4. o. *Uppgnidning*, f. 2.

UPPGRUMLA, v. a. 1. Uppröra något, så att det blir grumligt. — Äfv. *Grumla upp.*

UPPGRUNDA, v. a. 1. Göra grundare. — *V. n. o. U-s*, v. dep. Blifva grundare. — *Uppgrundning*, f. 2.

UPPGRÄFVA, v. a. 2. o. 5. (böjes som *Gräfsva*) 1) Genom gräfning upptaga, uppkasta, omkasta. *U. ett lik. U. jorden på ett ställe.* — 2) Se *Uppböka*. — 3) (fig. fam.) Leta fram något ur en mängd af papper, böcker, o. s. v. — För alla bem. äfv. *Gräfsva upp.* — *Uppgräfvande*, n. 4. o. *Uppgräfning*, f. 2.

UPPGÅ, v. n. 2. (böjes som *Gå*) 1) Gå till ett högre beläget ställe. *U. på vinden.* — 2) Höja sig, lyfta sig, röra sig uppåt. *Månen u-gick blodröd. Termometern här u-t.* — 3) Belöpa sig, bestiga sig. *Summan u-r till 200 r.dr.* — 4) Se *Gå upp* (under *Gå*, bem. 3). — Äfv. för alla bem. *Gå upp.* — 5) (sjöt.) Tira ell. gifva efter på ett haladt tåg. — *V. a.* Att med sin gång ($1\frac{1}{2}$ aln i steget) uppmäta en linie och utmärka den till rättelse. *U. rägång*, utstaka ägoskilnad. — *U-ende*, part. pres. *Den u. solen.* — *Uppgående*, n. 4.

UPPGÅNG, m. 2. 1) Gående, stigande, rörelse uppåt; höjning, stigande. *Under u-en till vinden. Solens u.* — 2) Ställe, väg, gång, der man går upp. *Hvar är u-en till öfra våningen?* — *Ss. U-spunkt, -sställe.*

UPPGÄLD, c. 3. Se *Agio*.

UPPGÄNGA, v. a. 1. Vidga eller fördjupa gångorna på en skruf. — *Uppgängning*, f. 2.

UPPGÖDA, v. a. 2. Genom gödning gifva fullkomligt hull. — Äfv. *Göda upp.*

UPPGÖRA, v. a. 2. (böjes som *Göra*) 1) Afgöra, aftala. *U. en affär med någon. Saken blef u-gjord, blef förliktd. U. en räkning, utskrifva den. U. liquid*, efterräkna ett skuldbe-
lopp och likvidera det. — 2) Uttänka. *U. en plan, ett förslag.* — Äfv. *Göra upp.* — *Uppgörande*, n. 4. o. *Uppgöring*, f. 2.

UPPHACKA, v. a. 1. Med hacka o. d. eller med näbben öppna, eller uppbryta ur jorden, o. s. v. — Äfv. *Hacka upp.* — *Upphackande*, n. 4. o. *Upphackning*, f. 2.

UPPHALA, v. a. 1. (sjöt.) Genom halning uppbryta. — Äfv. *Hala upp.* — *Upphalande*, n. 4. o. *Upphalning*, f. 2.

UPPHALARE, m. 3. (sjöt.) Ett tåg, hvarmed något upphalas.

UPPHANDLA, v. a. 1. Göra uppköp af något. — Äfv. *Handla upp.* — *Upphandlande*, n. 4. o. *Upphandling*, f. 2.

UPPHANDLARE, m. 3. En, som upphandlar.

UPPHANKA, v. a. 1. Genom hankning uppbryta, uppbryta. *U. resven på ett gädd-drag.* — Äfv. *Hanka upp.*

UPPHETSA, v. a. 1. 1) Göra mycket het. *Vin u-r blodet.* — 2) (fig.) Uppreta. *Man har u-t dem emot hvarandra.* — Äfv. för begge bem. *Hetsa upp.* — *Upphetsande*, n. 4. o. *Upphetsning*, f. 2.

UPPHETTA, v. a. 1. Göra väl varm. *U. serveter till omslag. U. en tegelsten.* — Äfv. *Hetta upp.* — *Upphettande*, n. 4. o. *Upphettning*, f. 2.

UPPHINNA, v. a. 3. (böjes som *Hinna*) Hinna någon, som man följer efter, på väg eller i arbete. *U. en som åker förut. Han är ett godt stycke före mig i arbetet, men jag skall snart u. honom.* — Äfv. *Hinna upp.* — *Upphinande*, n. 4.

UPPHISSA, v. a. 1. Genom hissnung uppbryta. — Äfv. *Hissa upp.* — *Upphissande*, n. 4. o. *Upphissning*, f. 2.

UPPHITTA, v. a. 1. 1) Se *Hitta*. Följande saker hafva blifvit u-de. — 2) (fig.) Uppfinna, uppdikta. — Äfv. för begge bem. *Hitta upp.* — *Upphittande*, n. 4. o. *Upphittning*, f. 2.

UPPHJELPA, v. a. 2. 1) Hjelpa att stiga upp, att komma på fötter. — 2) (fig.) Återställa, förbättra. *Detta u-hjelpde hans affärer. U. handeln. U. en egendom.* — Äfv. för begge bem. *Hjelpa upp.* — *Upphjelpande*, n. 4.

UPPHOF, n. 3. (isl. *Upphaf*, af *Hefa*, häfva, lyfta; börja) 1) Första orsak; ursprung, upprinnelse. *Verldens u. Vara u. till något.* — 2) Se *Upphofsman*.

UPPHOFSMAN, m. 3. pl. — män. Den, som är upphof, orsak till något. *Naturens u. U-männens till min olycka, till kriget.*

UPPHOPA, v. a. 1. Sammanbringa till en hop, hopvis. — Äfv. *Hopa upp.* — *Upphopaande*, n. 4. o. *Upphopning*, f. 2.

UPPHOPPA, v. n. 1. Genom hoppning förflytta sig till en högre plats. *U. på en stol.* — Äfv. *Hoppa upp.*

UPPHOSTA, v. a. 1. Genom hostning få upp ur bröstet. *U. slem.* — Äfv. *Hosta upp.* — *Upphostande*, n. 4. o. *Upphostning*, f. 2.

UPPHUGGA, v. a. 3. (böjes som *Hugga*) 1) Med yxhugg öppna; hugga hål på; äfv. genom huggning utvidga. *U. en fönsteröppning, en glugg. U. en quarsten, hugga rännlor derpå; äfv. genom huggning fördjupa dessa, när de blifvit nötta.* — 2) Genom yxhugg bryta upp. *U. is. U. en gata, upphugga isen derpå.* — 3) *U. timmer*, se *Behugga*. *U. ett hus, en byggnad, behugga timret dertill.* — Äfv. *Hugga upp.* — *Upphuggande*, n. 4. o. *Upphuggning*, f. 2.

UPPHVILA, v. a. 1. o. 2. Gifva tillräcklig hvila. — Äfv. *Hvila upp.* — *Upphvilad* o. *Upphvilad*, part. pass. Som fått tillräcklig hvila. — *Upphvilande*, n. 4.

UPPHVIRFLA, v. n. 1. Fara upp i hvirvel eller hvirflar. *Dammet u-de.* — Äfv. *Hvirfla upp.*